

Landsbanki Føroya

FAROE ISLANDS GOVERNMENTAL BANK

Fíggjarligt støðufesti

1. hálvár 2025

Flest allir privatkundar í føroysku bankunum gjalda niður á skuldina, og húsarhaldini við høgum skuldarlutfalli, eru fá í tali.

Rentulækkingarnar hava elvt til størri eftirspurning frá privatkundum eftir fígging, svara bankarnir í seinastu útlánskanning Landsbankans.

Altjóða fíggjarmarknaðirnir

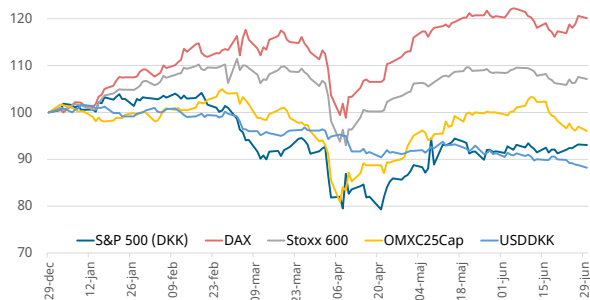
Óvissan hevur verið stór higartil í 2025

Fíggjarmarknaðirnir hava higartil í 2025 verið eyðkendir av stórum sveiggjum og óvissum orsakað av handilsstríði og geopolitiskum ófriði. Óvissan vaks serliga fyrst í apríl 2025, tá ið amerikanski forsetin setti hogan toll á nærum allar vørur, ið verða innfluttar til USA, sí mynd 1.

Mynd 1. Gongdin í partabrøvum

Gongd á partabrævamarknaði, 29 des. 2024 - 30 jun. 2025

Indeks, 29. des. 2024 = 100.

Kelda: Nordea E-Markets

Hetta gjørdi, at amerikanska indeksið S&P 500 fall við meira enn 10% uppá tveir dagar. Evropeisku marknaðirnir vórðu somuleiðis hart raktir; eitt nú høvdu bretska FTSE 100 indeksið og evropeiska STOXX 600 indeksið sínar ringastu vikur síðani 2020, sum annars var eitt ár við stórum kursfalli. Eftirfylgjandi eru partabrævakursirnir hækkaðir aftur, meðan amerikanski dollarin áhaldandi hevur verið lækkandi hetta seinasta hálva árið.

Rentan er lækkað fleiri ferðir

Amerikanski tjóðbankin, Fed, hevur hildið stuttu rentuna millum 4,25% og 4,5%. Mett verður, at amerikanski tjóðbankin bíðar við at taka støðu til møguligar rentulækkingar til búskaparligu lyklatølini annaðhvørt benda á, at toll-hækkingarnar og førði politikkurin økir um inflatióinina, ella tálmar búskapin og elvir til afturgongd á amerikanska arbeiðsmarknaðinum.

Evropeiski miðbankin (ECB) hevur lækkað rentuna 4 ferðir í 2024 og 4 ferðir í 2025; seinast tann 5. juni 2025, og hvørja ferð við 0,25 prosentstigum. Á rentufundinum tann 5. juni 2025 greiddi mið-bankastjórin í ECB, Christine Lagarde, frá, at

inflatiónin í Evropa er minkað og at hon er umleið 2%.

Rentan í Evropa er komin á støðið, sum ECB metir vera eitt neutralt rentustøðið, og at tað fer at stimbra evropeiska búskapin, um fleiri rentulækkingar verða framar. Komandi rentulækkingarnar hjá ECB fara tó at verða treytaðar av gongdini í inflatióini.

Tollstríðið kann elva til verri útlit fyri evropeiska búskapin vegna lægri útflutning, og geopolitiska óvissan tykist at hava tálmað iløguhugin hjá vinnuni og ávirkað bjartskygnið hjá húsarhaldunum neiliga. Um lægri nýtsla og iløguhugur hjá húsarhaldum og vinnu toga inflatióina niður, kann tað elva til, at ECB aftur lækkar rentuna í heyst 2025.

Hinvegin kunnu øktu almennu útreiðslurnar til undirstøðukervi og verju verða við til at toga inflatióina upp. Harafturat stuðlar lága arbeiðsloysið í Evropa og øktu realinntøkurnar upp undir nýtsluna hjá húsarhaldunum. Øktir innflutningsprísir orsakað av órógv frá tollstríðnum og geopolitisku støðuni, kunnu eisini verða við til at toga inflatióina í Evropa upp, og um so er, er minni sannlíkt, at ECB lækkar rentuna í heyst 2025.¹

Tollstríðið órógvar handilin

Fleiri lond hava sum aftursvar til høga tollin úr USA økt tollin á amerikanskum vørum. Eitt slíkt tollstríð fremur ikki samhandilin millum londini í heiminum, og gagnar soleiðis ikki Føroyum, tí vit innflyta tað mesta av tí, sum vit nýta, og útflyta tað mesta av tí, sum vit framleiða.

Ein góður fjórðingur av føroyska laksinum varð útfluttur til USA í 2024, og búrturúr øllum føroyska vøruútflutninginum vóru 15% útflutt til USA. Føroyskur vørum, sum verða útfluttar til USA,

eru síðani fyrst í apríl álagdar ein toll á 10%². Tollurin var 0% frammanundan.

Føroysku fyrítøkurnar kunnu harafturat verða óbeinleiðis raktar av lægri eftirspurningi úr USA, tí tollurin minkar um keypiorkuna hjá amerikansku brúkarunum.

Somuleiðis kunnu føroyskar fyrítøkur, ið útflyta til ES, verða raktar av lægri eftirspurningi, um amerikanski tollurin á evropeiskar vørum ávirkar evropeiska búskapin og harvið keypiorkuna hjá brúkarunum í Evropa. Nærum helminguin av føroyska vøruútflutninginum fór til ES í 2024. Ein stórir partur av botnfiskavørunum fóru til ES í 2024, og umleið helvtin av útflutta laksinum fór til ES í 2024.³

Ein tollur á okkara útflutningsvørum og hvussu búskaparlaga gongdin annars er á okkara útflutningsmarknaðum, kann hava stóra ávirkan á smáar búskapur sum tann føroyska, serliga tí útflutningurin fyllir nógv samanbórið við BTÚ.

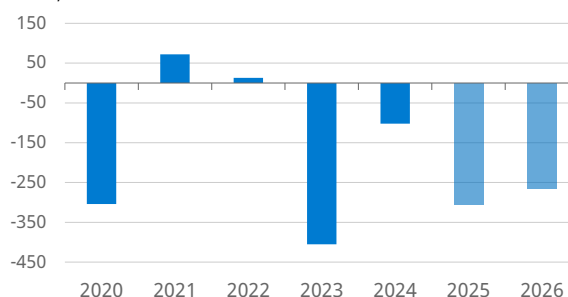
Almennu fíggjarviðurskiptini

Hall á fíggjarlógini

Úrslitið á fíggjarlógini er sambært várfrágreiðingini hjá Búskaparráðnum mett at verða eitt hall á 300 mió. kr. í 2025, sí mynd 2.

Mynd 2. Hall á fíggjarlógini

Landskassaúrslit, vanligir postar, 2020-2026
RLÚ I, Mió. kr.

Kelda: Búskaparráðið, 2025-2026 eru metingar.

¹ Finans.dk podcast tann 30. juni 2025 við Bjørn Tangaa Silleman, chefanalytikari í Danske Bank, og

ECB.europa.eu, Monetary Policy Statement, Christine Lagarde, Tíðindafundur hin 17. apríl 2025 og 5. juni 2025.

² Tollurin var ásettur tann 5 apríl 2025.

³ Búskaparráðið, Várfrágreiðingin 2025.

Fíggjarlógin fyri 2025 vísir eitt hall á 120 mió. kr. í 2025, men Fíggjamálaráðið metir, at 135 mió. kr. í stöðlingum koma afturat. Stöðlingar eru íløgur, sum verða fluttar fram frá undanfarnu árum. Samlaðu stöðlingarnar frá undanfarnu árum til 2025 eru sambært Fíggjarmálaráðnum um 270 mió. kr. og Fíggjarmálaráðið metir, at helvtin verður brúkt í 2025.

Harafturat metir Fíggjarmálaráðið, at tað verða eykajáttanir á 50 mió. kr. í 2025. Tað gevur eitt samlað hall á góðar 300 mió. kr. í 2025. Hallið í 2026 er mett at verða 252 mió. kr. sambært játtanarkørmunum hjá landsstýrinum. Hallið er áðrenn stöðlingar, eykajáttanir og møgulig tiltøk.

EGS-skuld

EGS stendur fyri Evropeiska Gjaldoyra Samstarvið, og EGS-skuld⁴ er ein háttur at rokna almenna bruttoskuld, sum kann samanberast tvørturum lond. EGS-skuldin fevnir um land, kommunur og sosialar grunnar. Skuldin hjá P/F Eystur- og Sandoyartunlar verður roknað uppí skuldina hjá landskassanum, tí veðhaldsskyldan hjá landinum skal, sambært altjóða leisti fyri hagtaluppgerð, roknast uppí.

ES hevur eina reglu, um at ovara markið fyri almenna bruttoskuld ikki eigur at vera meira enn 60% av BTÚ. Føroyar eru ikki limir í ES, men við ársenda 2025 verður EGS-skuldin í Føroyum mett at vera um 30% av BTÚ.

Er skuldin ov høg, kann tað gerast trupult fyri eitt land at rinda skuldina aftur, serliga um tað kemur í fíggjarligar trupulleikar.

Demografiska gongdin økir útreiðslurnar

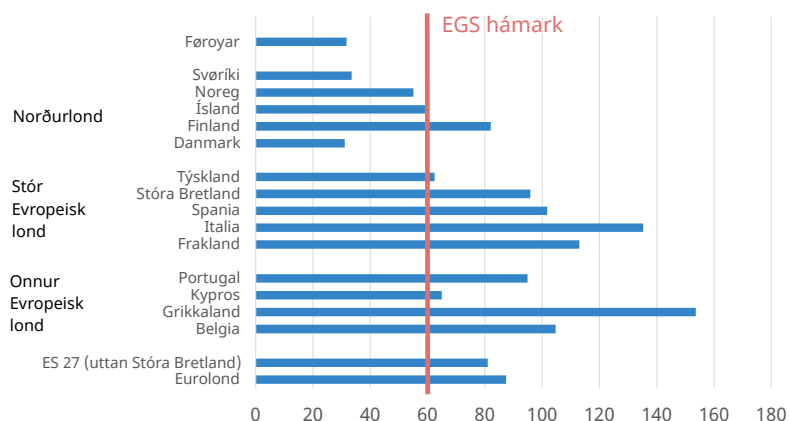
Búskaparráðið gav í 2024 út eina haldförisgreining, sum vísti, at almennu útreiðslurnar fara at renna frá almennu inntøkunum í komandi árinum orsakað av demografisku gongdini, um ikki bygnaðarligar broytingar verða framdar.

Demografiska gongdin hevur við sær, at tað verða alsamt fleiri eldri samanborið við talið av fólki í arbeiðsførurum aldri. Veksandi talið av eldri fólki fer at leggja trýst á útreiðslurnar hjá landinum til pensjónir og heilsuverk, og til eldrarøkt hjá kommunum.

Neyðugt er, at landsstýrið samtykkir at hækka pensjónsaldurin fyri at bøta um fíggjarpolitiska haldförið. Sambært Búskaparráðnum er harumframt neyðugt at fremja aðrar nýskipanir,

Mynd 5. EGS- skuld

Almenn bruttoskuld í ymsum londum 2024, EGS skuld í % av BTÚ
(Almenn fyrisiting og tænastr, t. e. uttan almennar fyrítøkur)

Keldur: Landsbanki Føroya (Føroyar), Trading Economics (Ísland, Noreg og Stóra Bretland), Danmarks Statistik.

⁴ EGS-skuld er skuldin hjá geira S13; Almenn fyrisiting og tænastr, frároknað skuld hjá sjálvberandi almennum fyrítøkum. Stuttfreistað skuld til veitarar verður ikki tald við.

EGS-skuld er bruttoskuld (ognir verða ikki móttroknaðar í skuldini).

um komast skal á mál við at gera fíggjarpolitikkin haldføran⁵.

Forskattingin av pensjónunum ger framtíðar stöðuna hjá landskassanum enn verri, tí fólkatalsframrokningini vísir, at talið av fólkið í arbeiðsførum aldri ikki er konstant, men fellir fyri hvønn pensjónist. Høvdur pensjónirnar verið skattaðar við útgjald, hevði tað givið inntøkur í landskassan í framtíðini, tá tað verður stórvur tørvur á fígging av vælferðarsamfelagnum, meðan tað verða mong, sum skulu forsyrgjast, men fá í arbeiðsførum aldri at fíggja tænastrnar.

Tað er longu sum nú er hall á fíggjarlógini. Hall á fíggjarlógini merkir, at skuldin hjá landinum veksur. Ein økt skuld ber við sær hægri rentuútreiðslur, sum merkir, at ein størri partur av skattainntøkunum, skal nýtast til at rinda rentur við.

Økt skuld gevur minni rásarúm til at stimbra búskapin við, skuldi búskapurin farið niður í ferð ella ein negativur stoytur rakt føroyska búskapin.

Lántøka

Marknaðarvirðið av lánsbrævaskuld landskassans í juni 2025 er 5,1 mia. kr. Skuldin hjá landskassanum er sett saman av fimm lánsbræva-røðum. Tær skulu rindast aftur í 2026, 2028, 2029, 2032 og 2039.

Í juli 2024 varð eitt lán tikið á 900 mió. kr. og hetta lánið varð hækkað við 350 mió. kr. í januar 2025. Í mai 2025 tók landskassin aftur eitt lán á 1,32 mia. kr. Hesi lánini tilsamans geva 2,57 mia. kr., sum verða nýtt til at gjalda eitt lán á 1,645 mia. kr., sum fall til gjaldingar 2. juni 2025.

Harumframt verður peningurin nýttur til landsins gjaldføri (sambært lóg skal landskassin hava 15% av BTÚ í gjaldføri; tað er 3,975 mia. kr. í 2025), og til at fíggja hall á fíggjarlógini fyri árin 2023 (200 mió. kr.) og 2024 (150 mió. kr.).

Lánsbrævaskuldin er beinleiðis rentuberandi skuldin hjá landskassanum. Landskassaskuldin er í juni 2025 uppgjørd til 5,1 mia. kr. Landskassin er harumframt óbeinleiðis eksponeraður fyri aðrari skuld; eitt nú skuldini hjá kommununum og skuldini hjá tunnilsfeløgnum. Henda óbeinleiðis skuld er ikki tald við í beinleiðis rentuberandi skuldini hjá landskassanum, men er tald við í uppgerðini av EGS-skuldini.

Mynd 6. Landskassaskuld

Landskassaskuld 2002 - 2025

Mia. kr. Nominelt virði.

Kelda: Landsbanki Føroya.

Fyri at víðka um íleggjaraskaran við lántøku, er ein rating neyðug. Jú betri kredittmeting, jú lægri er rentan, tá ið landið skal taka lán. Metingar-stovnurin Moody's kredittmetir Føroyar. Í 2024 gav Moody's Føroyum somu rating sum árið fyri. Føroyar hevur fingið triðhægstu rating, sum er Aa2, við stöðugum útlitum. Kredittmetingin hjá landskassanum kann harafturat brúkast sum útgangsstøði, tá ið fyrirkur og stovnar í Føroyum skulu taka lán í útlondum.

Føroyski búskapurin

Lyklatølini benda á framgongd

Búskaparligu lyklatølini vísa framvegis, at føroyski búskapurin er væl fyri. Búskaparráðið hevur mett vøksturin í BTÚ í leypandi prísnum at verða 5,0% í 2025 og 5,7% í 2026.

Arbeiðsloysið var 0,9% í mai 2025 og talið av arbeiðsleysum fólki roknað um til fulltíðar-

⁵ Búskaparráðið, várfrágreiðingin 2025.

arbeiðsleys, var lægri í mai 2025 enn í sama mánaði árið fyri. Árligi vøksturin í útgoldnum lønum var 5,5% í mai 2025, meðan vøksturin í talinum av starvsfólki var 0,1%. Stígur er nú í talinum av útlendingum, sum koma til Føroya at arbeiða. Lutfallið av arbeiðsvirknum fólki í mun til fólkatálið er hægri í Føroyum, enn bæði í hinum Norðanlondunum og í ES⁶.

Bjartskygnið hjá húsarhaldunum er í brúkarakanningini hjá Hagstovuni frá juni 2025 enn lægri, enn tað var í januar 2025. Ávísir fyri brúkararnar hevur verið lægri, enn miðaltalið, síðani á sumri 2022, tá ið renturnar og inflatióin byrjaðu at veksa.

Inflatióin er síðani minkað, men tað merkir ikki neyðturviliga, at prísirnir eru lækkaðir; teir veksa bert við lægri ferð, enn áður. Dýrkaðar matvørur er serliga tað, sum í løtuni togar brúkaraprístalið upp, og av tí at matvørur eru neyðsynjarvørur, sum ikki slepst undan at keypa, eru flestu føroyingar merktir av økta prísstøðinum. Tað er eitt vet fleiri húsarhald, sum hesaferð siga seg júst fáa endarnar at røkka saman fíggjarliga, samanborið við brúkarakanningina hjá Hagstovuni frá januar 2025.

Hinvegin toga rentulækkingarnar niður í brúkaraprístalinum, og lægru rentuútreiðslurnar merkjast serliga hjá teimum, sum hava stóra skuld. Vøksturin í brúkaraprístalinum var 0,7% í øðrum ársfjórðingi 2025. Heldur inflatióin seg á sama lága støði restina av 2025, verður keypiorkan hjá føroysku húsarhaldunum økt, tí samráddu lønarhækkingarnar eru hægri, enn inflatióin. Tað, at flest øll eru arbeiðsvirkin og hava eina inntøku, væntast saman við øktu keypiorkuni, at fara at stuðla undir bjartskygninum hjá húsarhaldunum.

⁶ Hagstova Føroya, *Føroyar hava framvegis hægsta vinnutíttleika í Evropa*, tíðindi 23 mai 2025.

⁷ Hagstova Føroya, *Byggivinnan er minni bjartskygd*, tíðindi 4. juli 2025.

Vónir um økt bjartskygni millum húsarhaldini sæst tó ikki aftur í treystitalinum hjá vinnuni; handilsvinnan væntar, at sølan fer at minka komandi árið og bjartskygnið hjá byggivinnuni er minkað munandi, millum annað vegna færri bíleggingar. Tænastuvinnurnar vænta hinvegin, at umsetningurin fer at veksa komandi árið. Millum tænastuvinnurnar eru eitt nú flutningur sjóvegis og loftvegis, og hotel og matstovu-virksemi.

Gongdin í tilfeingisvinnuni er hinvegin meira treytað av eftirspurningi úr útlandum, og bjartskygnið hjá tilfeingisvinnuni er lægri, enn miðaltalið vegna væntanir um verri söluprísir og lægri framleiðslu. Millum annað er laksaprísurin lækkaður munandi í seinastuni.⁷

Avlopið á handilsjavnanum av vørum var omanfyri 2 mia. kr. í apríl 2025 íroknað skip og flogfør.⁸

Avlop á gjaldsjavnanum

Gjaldsjavnin tekur samanum allar fíggjarligu flytingarnar millum Føroyar og umheimin og verður lýstur við eini leypandi uppgerð (rakstrarviðurskifti gjaldjavns) og eini árligari kapitaluppgerð, sum ger upp ogn og skuld millum Føroyar og umheimin (kapitaljavnin).

Er nettoognin negativ merkir tað, at Føroyar hava skuld móttvegis útlandum, tí okkara uppsparing ikki røkkur til okkara nýtslu- og ílguendamál og at lántøka úr útlandum tísil er neyðug. Er nettoognin hinvegin positiv merkir tað, at Føroyar hava avlopsuppsparing móttvegis umheiminum, ið er tað sama sum, at útland hava skuld til Føroya.

Mynd 7 vísir kapitaljavnan býtt á geirar.⁹ Nettoognin var 5,1 mia. kr. í 2023, ið svarar til 19% av BTÚ. Samlaða nettoognin í 2023 stavaði í stóran

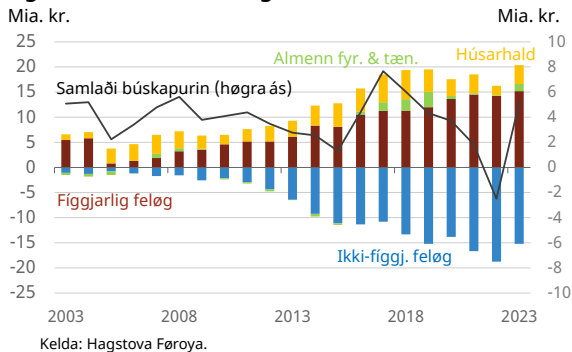
⁸ Roknað sum ein 12 mánaðar leypandi samanlegging.

⁹ Ávikavist ikki-fíggjarlig feløg, fíggjarlig feløg, húsarhald og almenna fyrisiting og tænasta. Ikki-fíggjarlig feløg eru privatar og almennar fyrirkur (vinnan), meðan fíggjarlig feløg eitt nú

mun frá fíggjarligu feløgnum (sí brúnu stabbarnir í mynd 7). Hetta er í ein stóran mun pensjónsuppsparingin hjá fólki, sum føroysku pensjónsfeløgini og peningastovnnarar umsita og hava plaserað í puljur av ymsum útlenskum virðisbrøvum, ið stendur sum ogn hjá fíggjarfeløgnum.¹⁰

Mynd 7: Kapitaljavnin

Ogn minus skuld mótvegis útlondum 2003-2023

Nettoognin hjá fíggjarligu feløgnum var góðar 15 mia. kr. í 2023. Almenn fyrisiting og tænasta hevði eina nettoogn mótvegis útlondum á nærum 1,4 mia. kr. í 2023. Húsarhaldini høvdu eina nettoogn á 3,8 mia. kr., meðan vinnufyrítøkurnar høvdu eina nettoskuld mótvegis útlondum á 15,2 mia. kr. í 2023.

Føroyar hava tey seinastu 20 árini havt eina positiva nettoogn mótvegis útlondum, men í 2022 varð skuldin størri enn ognin, og tað stavaði í stóran mun frá vinnuni.

Í 2022 vaks skuldin hjá vinnufyrítøkunum við nærum 3,5 mia. kr. samanborið við árið fyrri vegna økta lántøku. Í 2023 minkaði skuldin hjá vinnufyrítøkunum við 2,5 mia. kr., og harafturat minkaðu virðini á partabrøvum, sum útlendingar eiga í føroyskum fyrítøkum, sum er ein orsök til

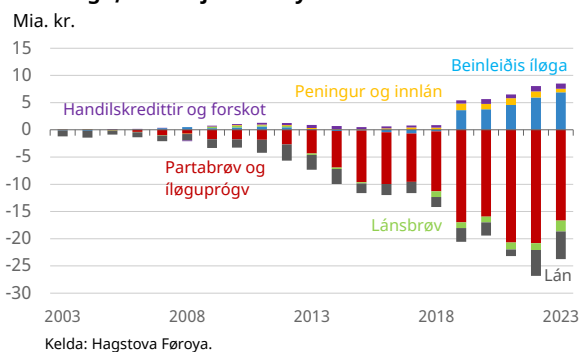
eru peningastovnar og trygginga- og pensjónsfeløg. Húsarhald eru løntakarar, pensjónistar, sjálvstøðugt vinnurekandi og NPISH. Almenn fyrisiting og tænasta fevnir um land, kommunur og sosialir grunnar; almennar fyrítøkur eru ikki íroknaðar, tí tær teljast við undir 'íkki-fíggjarlig feløg'.

vøksturin í nettoognini í 2023 samanborið við 2022.

Mynd 8 vísir netto- ogn og skuld hjá føroyskum vinnufyrítøkum. Føroysku fyrítøkurnar hava skuld í útlondum sum vanlig lán ella lánsbrøv og somuleiðis innlán í útlenskum peningastovnum. Fyrítøkurnar eiga harafturat trygdir, sum eru veittar í sambandi við vørukeyp og vøru- og tænastróðir til góðar í sambandi við inn- og útflutning.

Mynd 8: Nettoogn/skuld hjá vinnufyrítøkum

Nettoogn/skuld hjá vinnufyrítøkum

Í 2019 keypti Bakkafrost eitt alifelag í Skotlandi, og tað sæst í myndini, sum at beinleiðis íløgurnar vuku í tíðarskeiðinum 2019 – 2023.¹¹

Útlendingar eiga partabrøv í føroyskum fyrítøkum sum hava stór virði; til dømis Bakkafrost. Tá ið partabrævakursurin á eini føroyskari fyrítøku veksur, veksur skuldin hjá vinnufyrítøkuni til útlensku partabrævaeigarunum.

Tað sæst stór skuld mótvegis útlondum í mynd 8 á stabbunum 'partabrøv og íløguprógv', tí útlendingar eiga ein stóran part av partabrøvunum, serliga í Bakkafrosti. Áttu føroysku húsarhaldini øll partabrøvini í føroysku fyrítøkunum, hevði ein øktur partabrævakursur

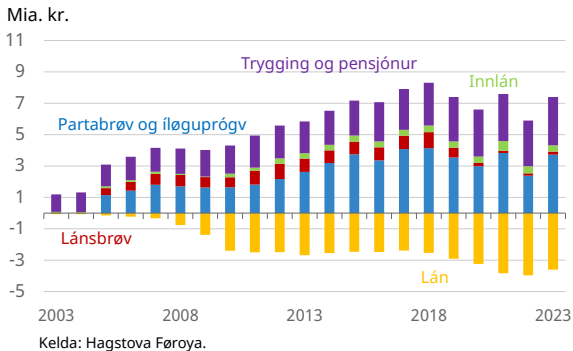
¹⁰ Eitt nú útlensk partabrøv, íløguprógv, lánsbrøv og innlán í útlenskum peningastovnum hjá føroysku peningastovnunum og trygginga- og pensjónsfeløgnum.

¹¹ Beinleiðis íløgur er tá ið ein føroysk fyrítøka keypir eitt útlenskt felag. Talan er um íløgur, har ein íleggjari eigur meira enn 10% av partapeninginum.

sæst aftur sum ein vøkstur í ognini hjá húsarhaldunum.

Mynd 9: Ogn og skuld hjá húsarhaldum

Ogn og skuld hjá húsarhaldum býtt á fíggjarslag

Mynd 9 vísir ogn og skuld hjá húsarhaldum. Føroysk húsarhald eiga privata eftirlønaruppsparing í donskum trygginga- og pensjónsfeløgum, og partabrøv, íløguprógv og lánsbrøv uttanlands, sum tey sjálvi hava keypt beinleiðis ella umvegis einum íløgufelagi. Føroysk húsarhald eiga eisini vanlig innlán í útlenskum bankum¹².

Í 2022 vóru stór tap á kapitalmarknaðinum og tað sæst millum annað aftur í stabbunum fyri Partabrøv og íløguprógv. Summi føroysk húsarhald hava lán í donskum realkredittstovnum til sethúsafígging og tað eru negativu stabbarnir í myndini.

Gjaldsjavnin lýsir eisini viðurskiftini millum Føroyar og útlond sum eina rakstraruppgerð, sí mynd 10. Rakstraruppgerðin telur saman inntøkur frá útflutningi og útreiðslur av innflutningi.

Lønarinntøkur hjá føroyingum, sum arbeiða hjá útlenskum arbeiðsgevarum verða eisini taldar við,¹³ umframt lønarútreiðslur hjá føroyskum arbeiðsgevarum goldnar til útlendingar, sum búgva uttanlands.

¹² Harumframt eiga føroysku húsarhaldini privata eftirlønaruppsparing í føroysku pensjónsfeløgum og peningastovnunum, og tað sæst sum ogn hjá fíggjarligu feløgum, sí mynd 7.

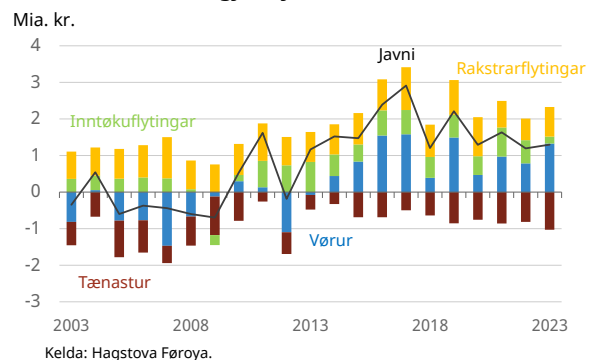
Eisini teljast veitingar til og úr útlondum við, tað eru eitt nú ríkisveitingin úr Danmark og eftirløna- og tryggingargjöld.

Í 2023 vóru inntøkurnar 18,6 mia. kr. og útreiðslurnar 17,3 mia. kr., og tað gevur eitt avlop á gjaldsjavnanum á 1,3 mia. kr. Avlopið stavar í stóran mun frá, at tað hava verið útflutt vørur fyri størri virðir, enn tað hava verið innflutt fyri. Harafturat hava inntøkuflytingarnar netto verið positivar (tí nógvir føroyingar arbeiða uttanlands), eins og rakstrarflytingarnar hava givið sítt íkast til avlopið (orsakað av ríkisstuðlinum úr Danmark).

Á tænastrjavnanum var hall í 2023, men samanlagt var avlop á rakstrarviðurskiftum gjaldsavnans í 2023.

Mynd 10: Rakstrarviðurskifti gjaldsavnans

Rakstrarviðurskifti gjaldsavnans

Tað hava verið stór avlop á gjaldsjavnanum seinastu 20 árin (burtursæð frá í 2022). Tað kann vera tekin um ein veikan búskap við lítlum vøstri, har kapitalurin leitar sær uttanlands, tí tað ikki eru nóg góðar umstøður í landinum at gera avkastgevandi íløgur, og ein møguleg hægri vælfærd verður tí heldur til uppsparing uttanlands.

Stór varandi avlop kunnu eisini vera tekin um, at húsarhaldini vísa skilagott fyrivarni við at spara

¹³ Eitt nú DIS, NIS, útlensk fiskiskip og frálundavinna og arbeiði á landi; td. handverkarar. Harafturat eru ognarinntøkur frá beinleiðis íløgum og íløgum í virðisbrøv og lánsbrøv, umframt rentur av inn- og útlánum, og handilskredittir taldar við.

upp til eftirløn, og harvið gjøgnum pensjónsfeløg gera íløgur uttanlands.

Útlán til vinnuna

Útlánsvækstur til vinnuna

Vinnan hevur skuld í føroysku peningastovnunum á nærum 7 mia. kr. (mai 2025). Vinnan eru almennu og privatu feløgini í Føroyum.

Skuldin hjá almennu feløgum er munandi minni, enn hjá teimum privatu. Almennu feløgini skylda um 650 mió. kr., meðan privata vinnan skyldar umleið 6,3 mia. kr. í føroysku peningastovnunum.

Væksturin í útlánum til privatu feløgini var 2,7% í mai 2025, meðan útlánsvækstur til almennu feløgini var 1,4% roknað sum eitt miðaltal yvir 3 mánaðir. Útlánsvækstur til privatu og almennu feløgini tilsamans var 2,6% í mai 2025, sí mynd 11.

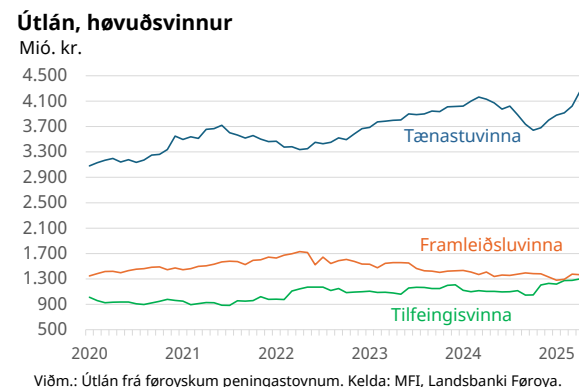
Mynd 11 Útlánsvækstur til vinnuna

Útlánini hjá føroysku peningastovnunum fara í stóran mun til tænaðuvinnuna (nærú 4,3 mia. kr), meðan útlánini til tilfeingis- og framleiðsluvinnuna vóru ávikavist 1,4 mia. kr. og 1,3 mia. kr. í mai 2025, sí mynd 12.

Vinnan í Føroyum fær eisini fígging úr útlenskum bankum til eitt nú skipabygging. Vinnan skyldar nærú 4,5 mia. kr. tilsamans í íslenskum, svenskum og norskum bankum (ultimo 2024).

Mynd 12 Útlán býtt á høvuðsvinnur

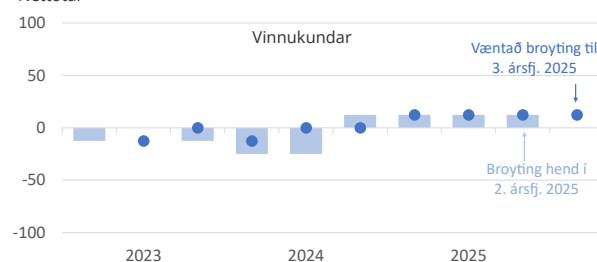
Útlánskanning, vinnukundar

Landsbankin biður í síni útlánskanning fyri hvønn ársfjórðing føroysku bankarnir meta um eitt nú broytingar í eftirspurningi eftir fígging og í fíggjarstøðuni hjá sínum vinnukundum.

Mynd 13. Fíggjarstøðan batnar

Broyting í fíggjarstøðu, 2023Q2 - 2025Q2

Útlánskanning, vinnukundar í føroysku peningastovnunum

Stabbarnir í mynd 13 vísa, hvussu bankarnir meta støðuna vera í inniverandi ársfjórðingi (nýggjasta kanning er 2. ársfjórðingur 2025) og prikkarnir vísa, hvussu bankarnir meta støðuna fara at verða í komandi ársfjórðingi (tað vil siga í 3. ársfjórðingi 2025).

Bankarnir mettu í øðrum ársfjórðingi 2025 fíggjarstøðuna hjá vinnukundunum vera batnað orsakað av rentulækkingum, og teir meta somuleiðis, at fíggjarstøðan hjá vinnukundunum fer at betrast vegna rentulækking í komandi ársfjórðingi.

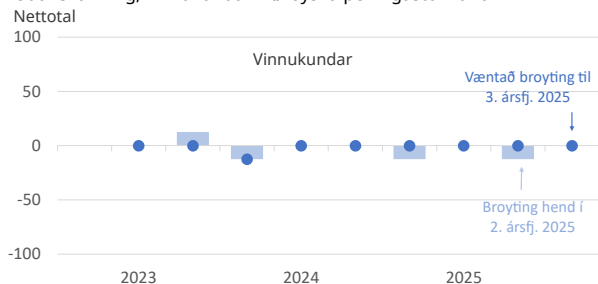
Bankarnir viðmerkja millum annað, at óvissa valdar orsakað av støðuni millum USA og restina

av heiminum, men at hetta ikki hevur havt nevnaverda ávirkan á vinnukundarnar.

Mynd 14. Ikki størri eftirspurningur eftir fígging

Broyting í eftirspurningi eftir fígging, 2023Q2 - 2025Q2

Útlánskanning, vinnukundar í føroysku peningastovnunum

Viðm.: Nettotallid verður roknað sum eitt miðal av svarunum hjá peningastovnunum. Peningastovnarir svara í stigum frá -100 til 100. -100 merkir "táttað", -50 "táttað eitt sindur", 0 er "óbroytt", 50 "linkað eitt sindur", og 100 merkir "linkað". Kelda: Landsbanki Føroya.

Hóast bankarnir hava framt fleiri rentulækkingar, er eftirspurningurin eftir fígging hjá verandi vinnukundum lækkaður eitt vet í øðrum ársfjórðingi 2025. Bankarnir vænta ikki, at eftirspurningurin eftir fígging fer at broytast í triðja ársfjórðingi 2025, sí mynd 14.

Útlán til húsarhaldini

Útlánsvækstur til húsarhaldini

Væksturinn í útlánum til húsarhaldini var 6,8% frá føroysku peningastovnunum og 0,3% frá dansku realkredittstovnunum í mai 2025.

Útlánsvæksturinn frá føroysku peningastovnunum øktist í tíðarskeiðinum miðjan 2022 til árslok 2024, samstundis sum hann minkaði frá dansku realkredittstovnunum.

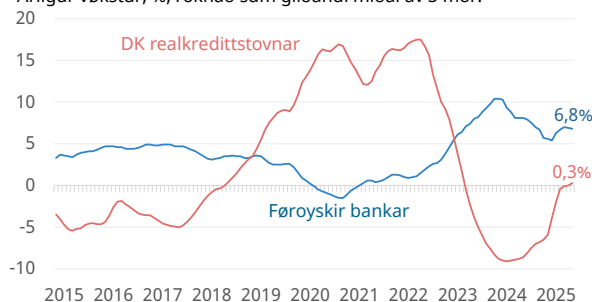
Eftirspurningurin eftir fígging frá dansku realkredittstovnunum minkaði í hesum tíðarskeiði, tí rentan hækkaði, og mong húsarhald valdu føroysk bankalán framum dansk realkredittlán, men nú er vend komin í eftir at rentan er lækkað aftur.

Føroysku húsarhaldini høvdu sethúsálán fyrri góðar 14,6 mia. kr. tilsamans í mai 2025; 11,1 mia. kr. í føroysku bankunum og 3,5 mia. kr. í danskum realkredittstovnum.

Mynd 15. Vækstur í útlánum til húsarhaldini

Vækstur í útlánum til húsarhald

Árligur vøkstur, %, roknað sum glíðandi miðal av 3 mör.

Kelda: MFI, Landsbanki Føroya.

Innlánini hjá húsarhaldunum í føroysku

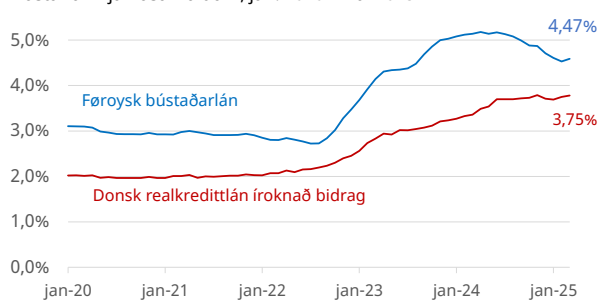
peningastovnunum hava verið vaksandi síðani byrjanin av 2023, eftir at rentuhækkingarnar síðani á sumri 2022 dýrkaðu lánikostnaðirnar og elvdu til hægri innlánsrentur. Innlánsvæksturinn er framvegis veksandi og var 6,9% í mai 2025 hjá føroysku húsarhaldunum.

Rentan, sum føroysk húsarhald í miðal rinda fyrri síni sethúsálán í føroysku bankunum, var nærum 4,5% í mai 2025, meðan miðalrentan á realkredittlánum hjá føroyingum var 3,8% íroknað bidrag, sí mynd 16.

Mynd 16. Bústaðarrentan er lækkað

Miðalrenta á bústaðarfígging

Bústalarán hjá húsarhaldum, jan. 2020 - mai 2025

Kelda: Miðalrenta á bústaðarskuld hjá føroyskum húsarhaldum, Landsbanki Føroya.

Rentan, sum føroyingar í miðal gjalda á sínum realkredittlánum er økt hóast ECB higartil hevur lækkað rentuna 8 ferðir síðani á sumri 2024. Hetta kemur av, at summi húsarhald hava havt realkredittlán við rentubindingartíðarskeiði á til dømis 3 ella 5 ár við sera lágari rentu meðan rentuhækkingarnar fóru fram í tíðarskeiðinum juli

2022 til juni 2024, og hava nú eftir endur-fíggjngina fingið tað rentustøðið, sum er í dag.

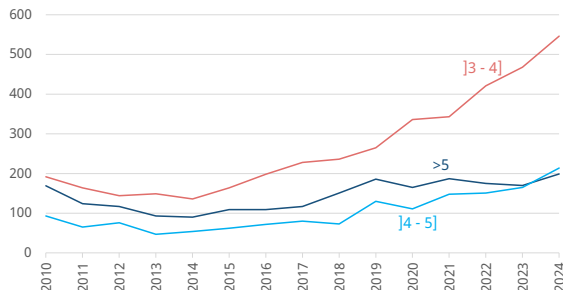
Mong húsarhald fáa rentustuðul, og við eini bústaðarrentu á áleið 4,5% í lóguni, raka tey, sum skylda meir enn 2,2 mió. kr. í bústaðaskuld, rentuloftið.¹⁴

Av tí at meginparturin av skuldini hjá føroysku húsarhaldunum er við broytiligari rentu, hava rentuhækkingar ávirkað lámsgjöldini hjá teimum flestu. Húskir, sum hava sethúsálán við broytiligari rentu og/ella hava sethúsálán uttan avdráttir, eru meira viðkvom yvirfyri rentuhækkingum, enn onnur, tí tey í størri mun skulu nýta ein øktan part av síni tøku inntøku til rentuútreiðslur, tá renturnar hækka, serliga um tey samstundis hava eitt høgt skuldarlutfall. 97% av skuldini hjá føroysku húsarhaldunum er tó við avdráttum og 90,5% er við broytiligari rentu, meðan 9,5% er við fastari rentu (mai 2025).¹⁵

Mynd 17. Skuldarlutføll

Húski býtt á útvald skuldarlutføll

Tal av húskjum við skuld omanfyri 2 mió. kr.

Kelda: Landsbanki Føroya. Tölur fyri 2024 eru fyrbils.

Fyrbils hagtøl vísa, at føroysk húsarhald við eini skuld omanfyri 2 mió. kr., ið samstundis hava eitt skuldarlutfall omanfyri 3, vóru góð 150 fleiri í tali í 2024 samanborið við 2023. Skuldarlutfall er skuld hjá einstaka húskinum mátað í mun til árliku bruttoinntøkuna. At tað leggjast fleiri húskir afturat, sum skylda meir enn 2 mió. kr. er ein

natúrlig fylgja av, at vit eru blivin fleiri húskir, og at summi av hesum hava ognað sær eini sethús.

Lutfalsligi vøksturin er størst í talinum av húskjum, sum skylda millum 4 og 5 ferðir ársinntøkuna, men flestu húsarhaldini, sum hava eina skuld omanfyri 2 mió. kr. og skylda meira enn 3 ferðir inntøkuna, skylda millum 3 og 4 ferðir sína ársinntøku. Samanumtikið er miðal skuldarlutfallið hjá føroysku húsarhaldunum framvegis lágt. Tað eru ikki ábendingar um, at húskir við høgum skuldarlutfalli eru ein váði fyri fíggjarliga stöðufesti í Føroyum, av tí at tey eru fá í tali; 5% av øllum húsarhaldum, sum hava lán í føroysku bankunum ella donsku realkredittstovnunum. Tó kann tað vera av týðningi fyri einstaka húsarhaldið, um mánaðarligu útreiðslurnar gerast ov stórar tá rentan hækkar.

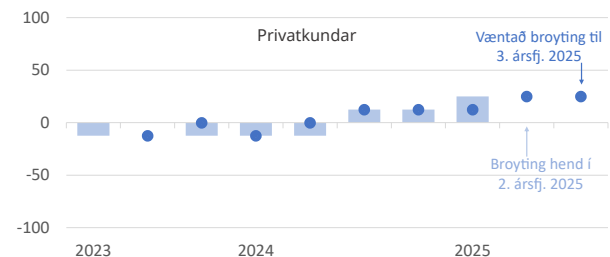
Húskir við skuld omanfyri 2 mió. kr. og skuldarlutfalli millum 3 og 4, vóru 25 ára gomul í miðal í 2023. Tey við skuldarlutfalli millum 4 og 5 vóru 27 ára gomul í miðal, meðan tey við skuldarlutfalli omanfyri 5 vóru 29 ára gomul í miðal í 2023.

Útlánskanning

Mynd 18. Fíggjarstøðan batnar

Broyting í fíggjarstøðu, 2023Q2 - 2025Q2

Útlánskanning, privatkudar í føroysku peningastovnunum
Nettotal

Viðm.: Nettotallið verður roknað sum eitt miðal av svarunum hjá peningastovnunum. Peningastovnamir svara í stigum frá -100 til 100. -100 merkir "táttað", -50 "táttað eitt sindur", 0 er "óbroytt", 50 "linkað eitt sindur", og 100 merkir "linkað". Kelda: Landsbanki Føroya.

Í øðrum ársfjórðingi 2025 svara summir av føroysku bankunum í útlánskanningini, at rentulækkingar og lønarhækkanir hava økt um

¹⁴ Rentustuðul á 35% verður latin av rentuútreiðslum á bústaðarskuld á í mesta lagið 100.000 kr. árliga.

¹⁵ Føst renta er rentubindingar-tíðarskeið omanfyri 10 ár, og lán við fastari rentu fáast hjá donsku realkredittstovnunum.

tiltøkupeningin hjá føroysku húsarhaldunum og harvið betrað um fíggjarstøðuna, meðan aðrir svara, at fíggjarstøðan hjá privatkundunum er versnað eitt vet. Tað ger, at eingin broyting sæst í mynd 18 í øðrum ársfjórðingi 2025 (stabbin er 0).

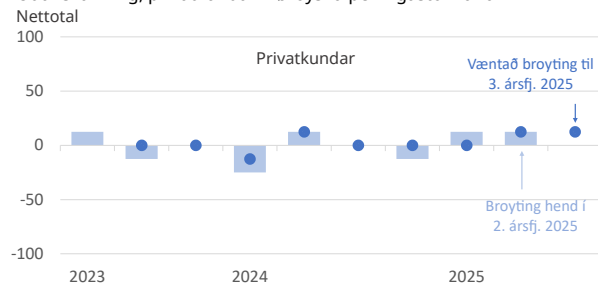
Ikki allir, men fleiri bankar vænta hinvegin, at tað kemur ein rentulækking afturat í triðja ársfjórðingi 2025, ið fer at betra um fíggjarstøðuna hjá privatkundunum; tað sæst aftur í mynd 18 sum ein vøkstur (prikkurin).

Bankarnir siga harafturat, at rentulækkingarnar hava elvt til eitt vet størri eftirspurning frá privatkundunum eftir fígging í øðrum ársfjórðingi 2025, og vænta somuleiðis øktan eftirspurning eftir fígging í triðja ársfjórðingi 2025, sí mynd 19.

Mynd 19. Størri eftirspurningur eftir fígging

Broyting í eftirspurningi eftir fígging, 2023Q2 - 2025Q2

Útlánskanning, privatkunder í føroysku peningastovnunum

Viðm.: Nettotalið verður roknað sum eitt miðal av svarunum hjá peningastovnunum. Peningastovnarir svara í stigum frá -100 til 100. -100 merkir "táttað", -50 "táttað eitt sindur", 0 er "óbroytt", 50 "linkað eitt sindur", og 100 merkir "linkað". Kelda: Landsbanki Føroya.

Ogn og skuld hjá føroyskum húskjum

Landsbanki Føroya hevur dagført uppgerðina av ogn og skuld hjá føroyskum húskjumⁱ til 2023. Uppgerðin lýsir, hvussu skuldarbundin føroysk húskir eru samanbórið við sína inntøku, og hvussu stór samlaða ognin er hjá føroyingum.

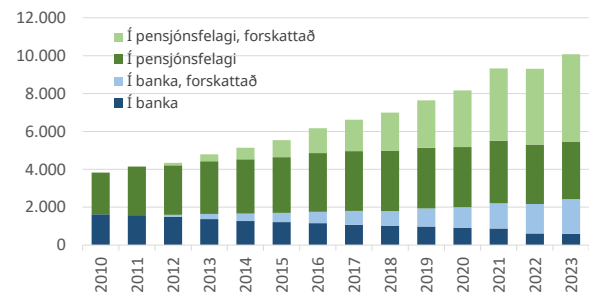
Samlaða nettoognin hjá føroysku húskjunum var 5,7 ferðir tøku inntøkuna í 2023, samanbórið við 5,6 ferðir tøku inntøkuna í 2022.¹⁶ Vøkturin stavar millum annað frá, at privatu pensjónsupp-

sparingarnar og innláníni í føroysku peningastovnunum vóru størri í 2023, enn í 2022.

Mynd 20. Privata eftirlønarpásparring veksur

Privat eftirlønarpásparring í Føroyum

Í banka ella pensjónsfelagi, DKK.

Kelda: Landsbanki Føroya.

Fíggjarligu ognirnar hjá føroysku húskjunum vóru nærur 30 mia. kr. í 2023.ⁱⁱ Innláníni í føroysku bankunum vóru 12,3 mia. kr. og 4,3 mia. kr. stóðu á konto sum innlån ella depotkonti í útlandskum fíggjastovnum í 2023.

Privata eftirlønarpásparringin í føroyskum pensjónsfeløgum ella bankum, var í 2023 nærur 10,1 mia. kr. (mynd 20), og burturav hesum eru góðar 6,4 mia. kr. forskattaðar (64%) og 3,6 mia. kr. (36%) skulu skattast við útgjald. Harafturat áttu føroyingar privatar eftirlønarpásparringar í donskum pensjónsfeløgum fyri nærur 3,1 mia. kr. í 2023. Um donsku pensjónsuppsparingarnar verða taldar við, er helvtin forskattað og hin ikki.

Samlaða eftirlønarpásparringin vaks ikki í 2022 samanbórið við 2021 orsakað av kursfalli í 2022. Privata eftirlønarpásparringin svaraði til 49% av BTÚ í 2023.

Danmarks Statistik ger upp ogn og skuld hjá dønnumⁱⁱⁱ, og fyri at gerast samanberilig við donsku uppgerðina, verða tænaðstanna-pensjónirnartaldar við, umframt at atlit skal takast til skatting av pensjónini. Eftirløn, ið ikki longu er forskattað, telur tí í hesi uppgerð við

¹⁶ Sí frágreiðing Landsbankans um fíggjarligt stöðufesti 3. ársfjórðing 2021 og frágreiðingina Ogn og skuld hjá føroyskum húskjum frá desember 2020 á heimasíðu Landsbanka Føroya.

60%.¹⁷ Eftirlønarskylda landskassans til tænaðsmenn var í 2023 nær 4,2 mia. kr.¹⁸

Av teimum 10,1 mia. kr., sum færoyingar hava samanspart í Færoyum, skulu 3,6 mia. kr. skattast í framtíðini. Somuleiðis skal eftirlønar-uppsparingin hjá færoyingum í dansku pensjónsfeløgum (3,1 mia. kr.) og tænaðsmannapensjónirnar (4,2 mia. kr.) skattast við útgjald, ið tilsamans gevur eina eftirlønar-upphædd til hesa uppgæð á 13,1 mia. kr. tá atlit er tikið at skatting. Eftirløn á 13,1 mia. kr. gevur saman við 12,3 mia. kr. á konti í færoysku bankunum og 4,3 mia. kr. í útlenskum bankum tilsamans 29,8 mia. kr. í fíggjarligum ognum.

Afturat fíggjarligu ognunum áttu færoyingar realar ognir, sum eru sethús, bilar og bátar, fyri eitt samlað virði á 38 mia. kr. í 2023¹⁹. Samlaða virðið á sethúsaognunum var 35,3 mia. kr.

Færoysk húskir høvdu skuld fyri tilsamans 14,3 mia. kr. í 2023¹⁹. Um 10,5 mia. kr. vóru lán í færoyskum bankum og 3,6 mia. kr. í danskum realkreditstovnum. Harafturat høvdu summi húsarhald skuld til almennar fíggjarstovnar, ímeðan onnur hava lænt frá útlenskum lánveitarum til keyp av bili umvegis færoyskar bilasølvur. Eisini ber til at læna frá útlenskum lánveitarum gjøgnum summar færoyskar handlar; eitt nú handlar, sum selja húsbúnað, men hesar upphæddir metir Landsbankin vera lutfalsliga smáar.

Tá ið samlaða skuldin verður trekt frá samlaðu ognini, áttu færoysku húskini eina nettoogn á nær 53,5 mia. kr. í 2023. Sæð í mun til tøkum inntøkuna hjá færoysku húskjunum, var

nettoognin 5,7 ferðir so stór sum tøkum inntøkan í 2023.

Til samanbering var nettoognin hjá dønum í 2023 eisini 5,7 ferðir so stór sum tøkum inntøkan, meðan hon var 6,5 ferðir tøkum inntøkuna hjá íslendingum. Í Íslandi verður pensjónin bert skattað við 30%. Íslensku húskini eiga bæði størri ognir og lægri skuld, enn færoyingar, meðan dansku húskini hava eitt sindur størri ognir enn færoyingar, men størri skuld, og tilsamans er nettoognin hjá dønum tí á stóð við nettoognina hjá færoyingum.^{vi}

Sethúsamarknaðurin

Bústaðarbyrðan

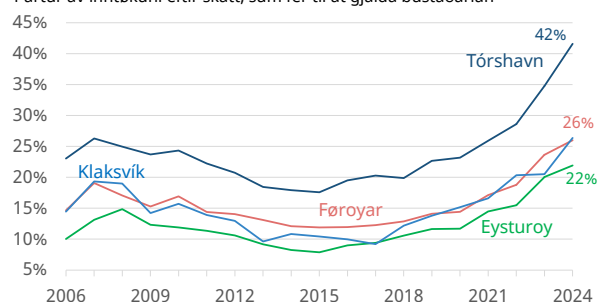
Betri Banki hevur roknað, hvussu stór bústaðarbyrðan er hjá færoyskum húskjum í ymsum økjum í Færoyum. Bústaðarbyrðan er parturin av tøkum inntøkuni, sum eitt par við tveimum børnum undir 7 ár nýtur til at gjalda til sítt bústaðarlán, sí mynd 21.¹⁹

Tað er vorðið torførari hjá ungum familjum at sleppa inn á sethúsamarknaðin, tí bústaðarbyrðan er økt munandi í 2023 og 2024.

Mynd 21. Bústaðarbyrðan er økt

Bústaðarbyrðan, 2006 - 2024

Partur av inntøkuni eftir skatt, sum fer til at gjalda bústaðarlán

Kelda: Betri Banki.

bústaðarlán. Hver persónur í parlagnum tænar eina miðalløn og lánið er eitt 30 ára annuitetslán við eini miðalrentu vektad eftir rentudøgum. Betri Banki hevur dagført fortreytirnar um afturgjaldstíð og eiginfígging, so útrokningarnar betur umboða lánstreytirnar í dag. Stóddin á lánum svarar tí til 90% av miðal sethúsaprisinum í økinum, og eiginfíggingin er 10%. Kelda: Betri Banki.

¹⁷ Uppgjørt er eftir leisti hjá Danmarks Statistik (familiefordelt nettoformue). Tí verða tænaðsmannapensjónir íroknaðar og atlit tikið at framtíðar skatting.

¹⁸ Landsroknskapurin, 2023, Gjaldstovan.

¹⁹ Bústaðarbyrðan er parturin av tøkum inntøkuni, sum eitt par við tveimum børnum undir 7 ár nýtur til at gjalda sítt

Bústaðarbyrðan var lækkandi frá umleið 2009 til 2015, tí inntøkurnar vuku samstundis sum renturnar lækkaðu. Frá 2015 og fram til 2021 vóru renturnar framvegis lágar meðan inntøkurnar vuku, men sethúsaprísirnir hækkaðu munandi í hesum tíðarskeiði, og tað økti um bústaðarbyrðuna.

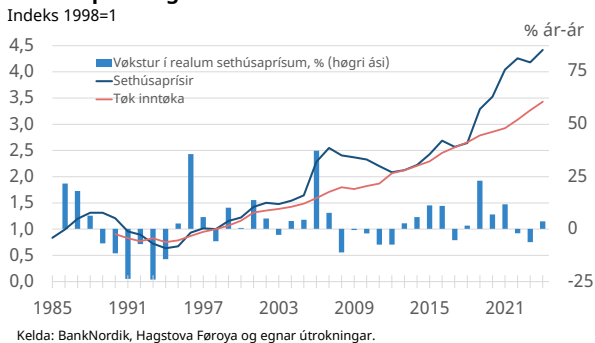
Síðani á sumri 2022 eru renturnar hækkaðar nógv, og tað hevur eisini økt nógv um bústaðarbyrðuna í 2023 og 2024. Bústaðarbyrðan var 42% í Tórshavn, 26% í Klaksvík 22% í Eysturoynni í 2024 og í miðal 26% í øllum landinum.

Sethúsaprísir og tøk inntøka

Sethúsaprísirnir eru øktir skjótari enn tøka inntøkan í nærum 10 ár á rað.²⁰ Í 2023 stóðu sethúsaprísirnir í stað, ið væntandi kom av rentuhækkingum, sum byrjaðu á sumri 2022. Síðani á sumri 2024 hava fleiri rentulækkingar verið, og sethúsaprísirnir eru aftur í 2024 øktir skjótari enn inntøkurnar.

Mynd 22. Vøxtur í inntøku og sethúsaprísir

Sethúsaprísir og inntøkur 1985 - 2024

Inflatióin togaði reala vøxturin í sethúsaprísunum niður í 2022 og 2023 (sí stabbarnir í mynd 22). Í 2024 vaks inflatióin ikki eins nógv

longur, og reali vøxturin í sethúsaprísunum gjørdist positivur.

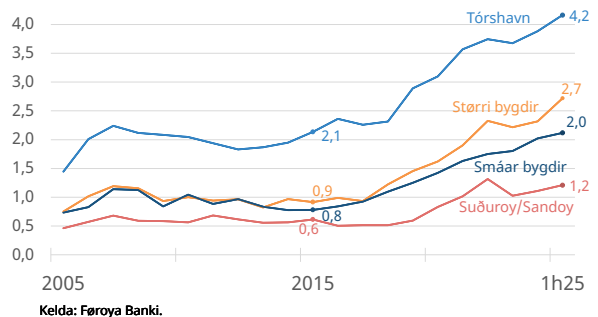
Útboð og eftirspurningur av sethúsum

Prísirnir á sethúsamarknaðinum eru tvífaldaðir seinastu 10 árin í Havnini, smærri bygdunum og í Suðuroy/Sandoy, meðan teir eru trífaldaðir í størri bygdunum, sí mynd 23. Ymisk viðurskifti, ið eru heft at eftirspurninginum og útboðnum av sethúsum, eru orsök til vøxturin í sethúsaprísunum.

Mynd 23. Sethúsaprísir

Sethúsaprísir 1985 - 1. hálvár 2025

Mið. kr.

Í mynd 24 sæst broytingin í nøgd av nýggjum bústøðum saman við sethúsaprísunum bytt við byggikostnaði.²¹ Tað, sum ásetur prísir á bústøðum í langa høpinum, er útboðið av bústøðum og hvat tað kostar at byggja.

Sethúsaprísir bytt við byggikostnað er eitt mál, ið verður rópt Tobins Q, og tað vísir, hvørt tað loysir seg at byggja nýggjar bústaðir. Er mátið størri enn 1, er söluprísurin hægri, enn hvat tað kostar at byggja eini nýggj sethús, og tað eigur at skunda undir bygging av fleiri bústøðum.

Í mynd 24 sæst, at sethúsaprísir/byggikostnað er vaksið nógv í árunum 2006 – 2007, og aftur síðani 2015. Talið av nýbyggingum fylgir nøkulunda somu gongd, men nýbyggingarnar tykjast at

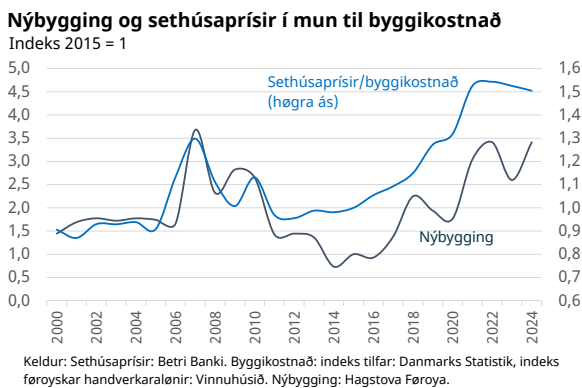
²⁰ Sethúsaprísirnir umboða miðstaðarkeið. Nýggjastu tøluni kunnu vera heft við óvissu. Realir sethúsaprísir eru deflateraðir við brúkaraprístalinum. Tøk inntøka: persónligir skattgjaldarar fram til og við 2022. Vøxturin í tøku inntøkuni í 2023 og 2024 er meting Landsbankans út frá vøkstrinum í lönargjaldingum. Kelda: Føroya Bank (sethúsaprísir), Hagstova Føroya (tøk inntøka, persónligir skattgjaldarar) og egnar útrokningar.

²¹ Keldur: Sethúsaprísir alt landið: Betri Banki. Byggikostnaðir eftir leisti hjá Vinnuhúsinum (60% tilfar og 40% lönir), prísindexs fyri tilfar: Danmarks Statistik (BYG32 1998-2002 og BYG33 2003-2024, enfamiliehuse), prísindexs fyri føroyskar handverkaralønir: Vinnuhúsið. Mongd av nýggjum bústøðum: Hagstova Føroya (Nýbygging, sethús, raðhús og íbúðir tilsamans).

sveiggja nakað, og tær minka í árunum 2010 - 2016, í 2019 – 2020 og aftur í 2023.

Fleiri bygnaðarligar broytingar kunnu vera orsök til, at talið av nýbyggingum í hesum tíðarskeiðum ikki hevur fylgt við gongdini í sethúsprísum bytt við byggikostnað. Tað kann millum annað vera avmarkaður byggikapasitetur og útstykkingar, dýrkað byggitilfar og bygningakunngerðin, sum varð sett í gildi í 2017.

Mynd 24. Nýbygging og Tobins Q

Við bygningakunngerðini frá 1. januar 2017 vórðu minstukrøv sett til bygging; eitt nú viðvíkjandi bjálving og innluft, og herdu krøvini hava økt um byggikostnaðin í ein ávísan mun. Hinvegin elva krøvini til lægri rakstrarkostnað (m.a. orkunýtslu) í livitíðini hjá sethúsum bygd eftir hesum leisti.

Harafturat kann avmarkaður byggikapasitetur hava verið orsök til, at talið av nýbyggingum í tíðarskeiðum er minkað. Byggivinnan hevur í fleiri ár á rað gjørt vart við, at trot á arbeiðsmegi er ein tann størsta forðingin fyri framleiðsluna.²² Tað hava verið færri handverkarar til taks at byggja sethús fyri privatfólk, meðan byggivinnan hevur bygt størri verkætlanir fyri land, kommunur og privatar fyrirkætur, og serliga tá ið tað almenna hevur sett verkætlanir í verk samstundis sum tað privata. Verður ikki útstykkjað í samsvar við

eftirspurningin, avmarkar tað eisini hvussu skjótt nýggir bústaðir kunnu byggjast.

Í 2021 byrjaði byggitilfar at dýrka orsakað av veitingartrotinum, sum kom í sambandi við Covid-19. Síðani hevur inflatióin togað bæði tilfarsprísir og handverkaralønina upp. Eisini byrjaðu renturnar at hækka í 2022, og tað hevur dýrkað kostnaðin av at læna pening til bygging av sethúsum.

Dýrkaðir byggikostnaðir, inflatióin og serliga rentuhækkingar, eru mett at vera orsök til, at gongdin fyri sethúsaprísir bytt við byggikostnað minkar í árunum 2023 og 2024, og at talið av nýbyggingum fellur í 2023.²³

Talið av nýbyggingum veksur tó aftur í 2024 og tað kann vera orsakað av rentulækkingum og at inflatióin er minkað samstundis sum húsarhaldini hava fingið lønarhækkan.

Í stutta høpinum er útboðið av bústöðum trekt, tí tað tekur tíð at byggja ein bústað, og tað er tí í stutta høpinum eftirspurningurin, sum avgerð prísir á sethúsum. Eftirspurningurin eftir bústöðum er í stutta høpinum treytaður av viðurskiftum, sum hava við búskaparligu gongdina at gera, og hesi eru broytingar í rentu, inflatióin og inntøku.

Inntøkuvøkstur kann í ein stóran mun forklára vøksturinn í sethúsaprísunum. Veksur tóka inntøkan, hava húsarhaldini ráð at gjalda meira fyri eini sethús. Veksur tilflytingin til Føroya, veksa samlaðu inntøkurnar og tað verða fleiri um boðið um sethúsini, ið kann elva til hægri sethúsaprísir.

Hækkar rentan, gerst tað dýrari at keypa ella byggja, og tað lækkar vanliga um eftirspurningin eftir sethúsum. Nationalbankin hevur í eini frágreiðing um føroyska búskapin greinað, hvussu sethúsaprísurin á føroyska bústaðar-

²² "Treystið hjá vinnuni er lækkað", Tíðindaskriv, Landsbanki Føroya 15.03.24.

²³ Frádrátturin fyri langtíðarútleigu hækkaði til 100.000 kr. árliga tann 1. januar 2019, ið kann hava elvt til eina hækking í sethúsa-prísinum, tí frádrátturin hevur økt um

inntøkumøguleikan hjá fólki, sum kunnu leiga ein part av bústaðnum út. Økti frádrátturin hevur eisini stuðlað uppundir, at summi hava valt at byggja eina íbúð sum ein part av bústaðnum; talið av nýbyggingum íbúðum vaks munandi í 2021 og 2022.

marknaðinum ávirkast av broytingum í rentuni og tøku inntøkuni.²⁴

Sambært greiningini hjá Nationalbankanum elvir ein hækking á 1 prosentstig í rentuni eftir skatt til eina lækking í reala sethúsaprísinum á 12%, um útboðið av bústøðum er óbroytt. Ein hækking í tøku realinntøkuni á 1 prosentstig førir til, at realu sethúsaprísirnir veksa við 1,3%, um útboðið av bústøðum er óbroytt.

Bústaðarrentan hækkaði meir enn 2 prosenstig í tíðarskeiðinum juli 2022 til juli 2024, ið merkir, at sethúsaprísirnir áttu at lækka 24% sambært greiningini hjá Nationalbankanum.

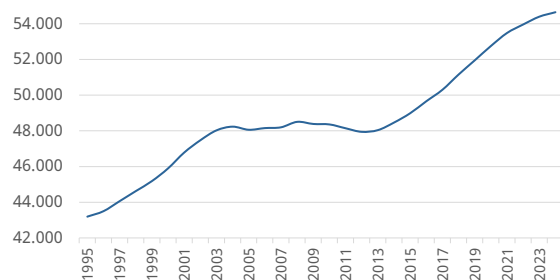
Sethúsaprísirnir lækkaðu tó ikki munandi í Føroyum, hóast rentan fór nógv upp, og tað er væntandi tí eftirspurningurin eftir bústøðum var størri enn útboðið, ið millum annað kann stava frá fólkvækstrinum seinastu árin.

Eftirspurningurin eftir bústøðum í langa hópnum er nevniliga treytaður av bygnaðarlíggum broytingum. Tað er eitt nú, at familjumynstrið er broytt, so fólk í størri mun enn áður liva sum stök og stakir upphaldarar,²⁵ ið krevur fleiri bústaðir, og at stóra tilflytingin til Føroya, sum vit hava sæð seinastu 10 árin, hevur økt um eftirspurningin eftir bústøðum.

Mynd 25. Fólkvækstur

Fólkatalið, 1995 - 2024

Tal av fólki

Keldur: Hagstova Føroya, fólkatalið er uppgjørt fyrst í mánaðinum í 11. mánaði.

²⁴ Finanspolitisk planlægning kan øge robustheden i færøsk økonomi, Danmarks Nationalbank, 17. desember 2024.

²⁵ Lutfalsliga er húskisbólkurin ein vaksin uttan børn, vaksin mest seinastu 10 árin. Kelda: Hagstova Føroya, "19.500 húski í

Í árunum 2003 – 2013 var eingin fólkvækstur, hinvegin er fólkatálið vaksið nær 13% seinastu 10 árin, sí mynd 25. Skuldi tað verið sama tal av fólki fyri hvørja búeind í dag, sum tað var í 2013, tá ið eingin fólkvækstur hevði verið í 10 ár, átti tað verið bygt fleiri bústaðir seinastu 10 árin. Sambært Betri Banka, vanta umleið 800 bústaðir, um tað í dag skuldi verið sama lutfall millum tal av fólki og tal av búeindum, sum í 2013.²⁶

Samanumtikið hava fleiri ymisk viðurskifti verið orsök til, at útboðið av bústøðum ikki hevur fylgt við eftirspurninginum, og tað hevur sostatt elvt til ein vøkstur í sethúsaprísinum.

Bankageirin

Roknskaparúrslit hjá bankunum

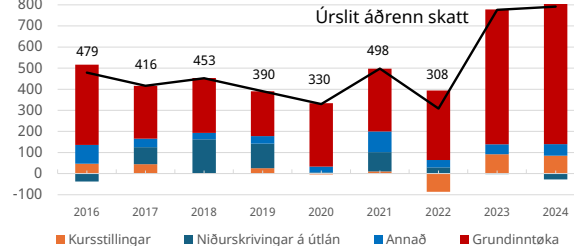
Úrslitið áðrenn skatt hjá bankunum vaks munandi í 2023 samanborið við undanfarin ár orsakað av framgongd í grundrakstrinum, sí mynd 27.

Frá 2023 til 2024 er ein lítil vøkstur í úrslitinum áðrenn skatt á 2%. Væksturin í grundinntøkuni var tó góð 6%, meðan ein vøkstur í niðurskrivingum og kursjavningar togar samlaða vøksturin áðrenn skatt niður á 2%, sí mynd 27.

Mynd 27. Úrslit áðrenn skatt

Úrslit hjá føroysku bankunum, 2016 - 2024

mió. kr.

Kelda: Finanstilsynet. "Annað" eru vinningsbýti, úrslit av ognarparti í atknýttum virkseimi og úrslit av virkseimi undir avvikling.

Væksturin í grundrakstrinum í 2023 stavaði í stóran mun frá øktum nettorentuinntøkum, sum vuku við 72%. Nettorentuinntøkurnar vuku

Føroyum – 2.700 fleiri enn fyrri tíggju árum síðani", tíðindaskriv 14. februar 2025.

²⁶ "Sethúsaprísirnir hækkaðu nær 10% í fjør", Betri Banki.fo, grein frá 26. februar 2025.

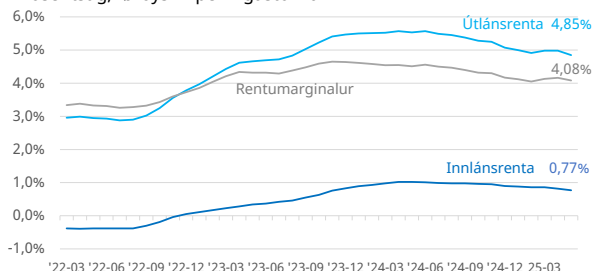
eisini í 2024, tó ikki so nógv, men við 6%. Netto-rentuinntøkur er munurin millum rentuinntøkur frá útlánum og rentuútreiðslum á innlánum. Netto-rentuinntøkurnar øktust í tíðarskeiðinum frá á sumri 2022 til árslok 2023, tí føroysku bankarnir øktu útlánsrentuna meira, enn innlánsrentuna, ið merkir, at rentu-marginalurin vaks.

Rentumarginalurin hevur síðani verið minkandi, sí mynd 28.

Mynd 28. Rentumarginalurin er minkaður

Rentumarginalur mar. 2022 - mai 2025

Prosentstig, føroyskir peningastovnar

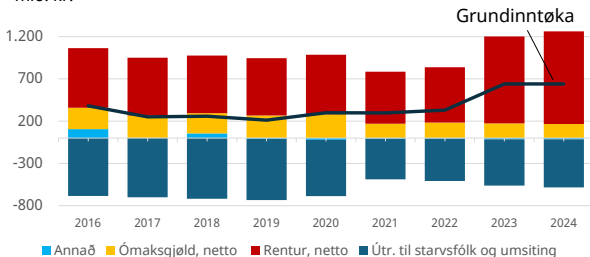
Kelda: Landsbanki Føroya. Miðal innlánsrenta í føroysku bankunum (innlån frá húsarhaldum og ikki-fíggjarligum fyrirkæmum) og miðal útlánsrenta í føroysku bankunum (útlån til húsarhald og ikki-fíggjarligar fyrirkæmur). Húsarhald iðroknáð NPISH. Rentumarginalurin er munurin millum innláns- og útlánsrentuna.

Hinvegin hava inntøkurnar frá ómaksgjöldum verið lægri í 2021 - 2024, enn í undanfarnu árunum, sum eru víst í gulu stabbunum í mynd 29.

Mynd 29. Grundinntøka

Grundinntøka hjá føroysku bankunum, 2016 - 2024

mió. kr.

Kelda: Finanstilsynet. "Annað" eru aðrar rakstrarinntøkur og -útreiðslur, avskrivningar og avsetingar á materiella og immateriella ogn.

Talva 1 vísir úrslitið hjá føroysku peningastovnunum í krónum fyri árin 2023 og 2024, umframt solvensin í %. Úrslitini eru økt hjá øllum bankunum í 2024 samanborið við 2023, undantikið hjá Suðuroyar Sparikassa.

Talva 1 vísir eisini rentingina av eginognini, sum er frá 6,0% til 15,8%. Føroya Banki og Norðoya Sparikassi hava betrað um rentingina frá 2023 til

2024, meðan rentingin av eginognini hjá Betri Banka og Suðuroyar Sparikassa er nakað verri í 2024 samanborið við 2023.

Talva 1. Úrslit hjá føroysku bankunum

	2023		2024		Solvensur %
	Úrslit eftir skatt, mió. kr.	Renting av eginogn eftir skatt %	Úrslit eftir skatt, mió. kr.	Renting av eginogn eftir skatt %	
Føroya Banki	307,5	16,9	310,4	15,8	25,2
Betri Banki	286,0	13,2	290,0	11,9	36,6
Norðoya Sparikassi	38,7	11,9	47,9	13,0	29,5
Suðuroyar Sparikassi	6,1	8,8	4,5	6,0	25,0

Kelda: Roknskapir hjá peningastovnunum.

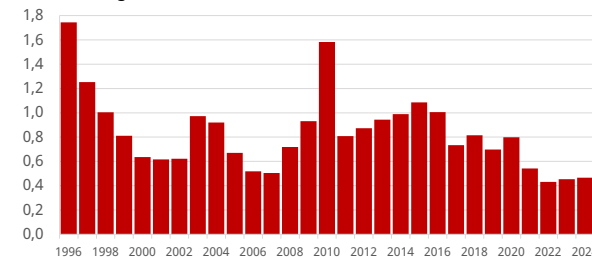
Niðurskrivingar

Mynd 30 vísir, at niðurskrivingar á útlán hava verið lágar í 2022 - 2024.

Mynd 30. Niðurskrivingar á útlánum

Niðurskrivingar hjá føroysku bankunum, 1996 - 2024

Niðurskrivingar á útlán, mió. kr.

Kelda: Finanstilsynet.

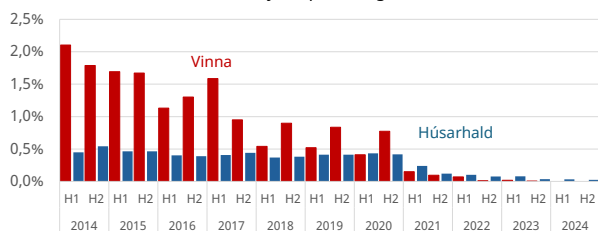
Niðurskrivingarnar vóru stórar eftir kreppuna í 90'unum og í 2010 eftir fíggjarkreppuna í 2008. Niðurskrivingarnar vóru hægri í 2020 vegna Covid-19. Covid-19 vísti seg tó ikki at hava eins stórar avleiðingar, sum væntað, og ein partur av avsettu upphæddunum vórðu ikki afturførðar, men settar til síðis sum niðurskrivingar í sambandi við geopolitisku óvissurnar í 2022, tá kríggið í Ukraina brast á.

Fá mishildin lán

Samsvarandi hesum sæst í mynd 31, at parturin av mishildnum lánum hjá privat- og vinnukundum hevur verið sera lágur síðani 2021 samanborið við undanfarnu árin. Mishildin lán eru lán, sum hava verið í eftirstøðu í meir enn 90 dagar. Sum heild hava mishildnu lánini verið smærri hjá húsarhaldunum (privatkundum), enn hjá vinnuni.

Mynd 31. Mishildin lán

Mishildin lán hjá privat- og vinnukundum, 2014 - 2024
% av samlaðum útlánum til føroyskir privat- og vinnukundar

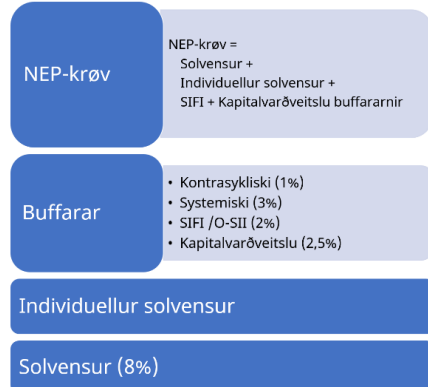

Kelda: Finanstilsynet. Privatkundar eru húsarhald uttan npish. Vinnukundar eru almennar og privatar ikki-fíggjarligar fyrirkur. Mishildin lán eru lán sum hava verið í eftirstøðu í meir enn 90 dagar.

Kapitalkrøvini hjá bankunum

Síðani fíggjarkreppuni eru fleiri kapitalkrøv sett bankunum, sum eisini javnan verða dagførd. Kapitalkrøvini vera býtt í tvey parallel krøv; eitt kapitalkrav og eitt krav til NEP-kapitalin. Mynd 32 vísir, hvussu kapitalkrævið er sett saman. Peningastovrnarnir skulu framvegis, sum undan fíggjarkreppuna, uppfylla ein solvens á 8%, men harafturat verður ein individuellur solvensur álagdur einstaka peningastovninum.

Mynd 32. Kapitalkrøv

Afturat solvensinum eru buffarar og eru teir fyra:

Kapitalvarðveitslu buffaran skulu allir bankarnir lúka og er 2,5%.

SIFI buffarin er ein eyka buffari til teir peningastovnar, sum vera útnevndir SIFI-bankar. SIFI stendur fyri *Systemically Important Financial*

Institution. Í Føroyum eru tveir bankar útnevndir SIFI-bankar, tað eru Føroya Banki og Betri Banki. SIFI buffarakrævið hjá Føroya Banka og Betri Banka er 2%.

Systemisk buffarin í Føroyum verður eftir tilmæli frá danska váðaráðnum øktur frá 2% til 3% tann 1. juli 2025. Allir peningastovrnarnir skulu hava henda buffara. Grundgevingin fyri at hava henda eyka buffara í Føroyum er, at føroyski búskapurin er lítil, opin og hevur eitt einstáttað vinnulív, umframt at búskapurin sveiggjar nógv. Tað ger føroyska búskapin viðbreknan fyri búskaparligum stoytum, sum kann elva til tap í bankageiranum, og harvið gera sveiggini í búskapinum enn størri.

Kontrasyklisk buffarin er í løtuni settur til 1%.

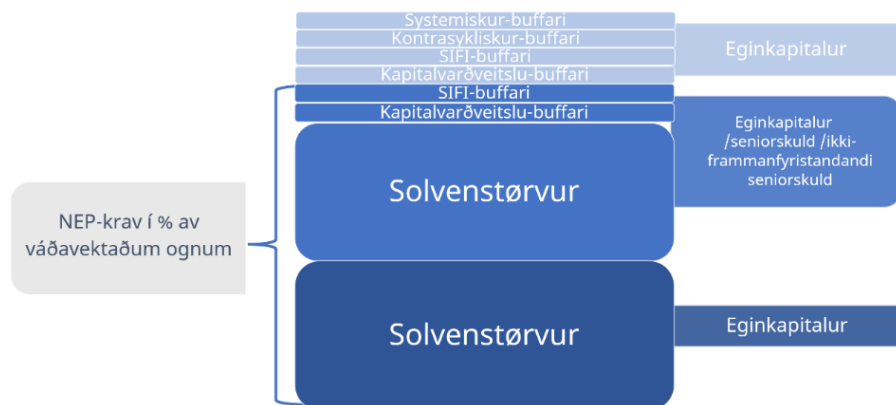
Kapitalkrævið til Føroya Banka og Betri Banka er út frá hesum 18,2%, um vit áseta induviduella solvensin hjá báðum til 2%, systemiska buffaran til 3% og konjunkturbuffaran til 1%²⁷. Sama tal fyri Norðoya Sparikassa og Suðuroyar Sparikassa er 16,2%, tí hesi hava ikki krævið til ein SIFI-buffara. Allir fyra bankarnir uppfylla tí væl krævið til kapitalin, sí talvu 1 um úrslit hjá bankunum omanfyri. Umframt kapitalkrævið nevnt omanfyri er eitt parallelt krav til NEP-kapitalin.

NEP-kapitalur er krav til kapital parallelt við kapitalkrævið annars. NEP stendur fyri *“Nedskrivnings Egnede Passiver”*. Endamálið við NEP-kapitalinum er at tryggja, at um ein banki kemur í trupulleikar, er tað ikki skattaborgarin, ið rindar fyri húsagangin, men bankin sjálvur. Kemur bankin í trupulleikar, verður NEP-kapitalurin lagdur um til solvens- og buffara kapital, soleiðis at bankin eftir trupulleikarnar aftur kann virka, sum áður. NEP-kapitalurin má tí vera so mikið stórur, at allir áhugabólkar í samfelagnum aftur kunnu hava álit á bankanum.²⁸

²⁷ Tað er ikki alt útlánsvirksemið hjá bankunum, ið fær álagt systemiska og konjunkturbuffaran, og tí kann talið vera eitt vet minni.

²⁸ Systemisk buffarin skal fyri danskar SIFI-peningastovnar teljast við í NEP-kapitalin. Systemisk buffarin í Danmark er tó bert galdandi fyri eksponeringum hjá dansku

Mynd 33. NEP-kravið

Fyri føroyskar peningastovnar svarar NEP-kravið í stódd til tvær ferðir solvensin, kapitalvarðveitslu-buffarin og SIFI-buffaran tilsamans. Systemiski- og kontrasykliski buffarin verður ikki taldur við í krøvunum til NEP-kapitalin. Fyri peningastovnar, sum ikki eru SIFI-stovnar, er kravið til NEP-kapitalin lægri. Av tí at kapitalkravið og kravið til NEP-kapital eru parallel krøv, kann kapitalurin, sum verður brúktur til at uppfylla kapitalkravið við hjá bankunum, eisini teljast uppí, tá ið NEP-kravið verður gjørt upp. Sum tað sæst á mynd 33, er ikki neyðugt, at allur NEP-kapitalurin er fíggjaður við eginpeningi, tí ein partur kann fíggjast við aðrari skuld.

Diamanturin

Eftirlitsdiamanturin hjá Fíggjareftirlitinum er ein frágreiðing, sum lýsir stöðuna hjá peningastovnum á fyra høvuðsøkjum. Diamanturin verður brúktur til at meta um og fylgja við fíggjarligu stöðuni hjá peningastovnunum.

Talva 2 vísir stöðuna hjá føroysku peningastovnunum á hesum fyra økjum við árslok 2024. Sum sæst í talvuni eru allir fyra føroysku peningastovnarnir innan fyri mark á teimum fyra økjum við árslok 2024.

Bankarnir hava nóg mikið av gjaldføri

Umframt kapitalkrøv verða eisini sett bankunum krøv um gjaldføri. Bankarnir hava innlán, sum eru bundin í styttri tíð, tað vil siga, sum kunnu takast út, tá ið kundin ynskir tað, meðan peningur, bankin lænir út, liggur bundin í longri tíð, sum til dømis, tá ein kundi kann gjalda eitt sethúsálán aftur yvir 20-30 ár.

Hetta er eitt dømi um ein sokallaðan gjaldførisváða fyri bankan, tí misjavni er millum bindingartíðina á innlánnum og útlánnum. Fyri at bota um henda misjavna, er krav um at bankin skal hava eitt ávíst gjaldføri. Føroysku peningastovnarnir høvdu sambært ársroknskapunum fyri 2024 allir gjaldføri væl omanfyri lógarásetta minstakravið (sí talvu 2).

Talva 2. Eftirlitsdiamanturin 31/12-2024

Banki	Stórar eksponeringar	Útlánsvøkstur (ár-ár)	Eksponering móti fastari ogn	Meirgjaldføri
	Í mesta lagið 175%	Í mesta lagið 20%	Í mesta lagið 25%	Í minsta lagið 100%
P/F Føroya Banki	144,3	2,3	12,0	260,9
P/F Betri Banki	114,7	5,5	7,2	240,0
Norðoya Sparikassi	71,1	3,0	6,7	427,0
Suðuroyar Sparikassi	18,0	0,5	3,0	470,0

Kelda: Roknskapir hjá peningastovnunum.

peningastovnunum yvirfyri fastognarfeløgum, og er í lötuni 7%.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) skal vera hægri enn 100%. Føroya Banki hevði 261%, Betri Banki 240%, Norðoya Sparikassi 427% og Suðuroyar Sparikassi 470% við ársenda 2024.

Samlaði útlánsvøksturin

Í mai 2025 var árligi útlánsvøksturin hjá føroysku bankunum 5,5% roknað sum eitt 3 mánaðar miðaltal. Útlánsvøksturin hevur verið minkandi síðani ársbyrjan 2024, men er síðani byrjan av 2025 vaksin eitt vet, sí mynd 34. Føroysku bankarnir høvdu útlán til føroyskar kundar fyri 20,3 mia. kr. í mai 2025. Í mai í fjør vóru útlánini 19 mia. kr., og tey eru tí økt við 1,3 mia. kr. í hesum tíðarskeiði.

Mynd 34. Útlánsvøksturin í føroysku bankunum

Útlánsvøkstur

Árligur vøkstur, %, roknað sum glíðandi miðal av 3 mðr.

Kelda: MFI, Landsbanki Føroya.

Tað eru bæði húsarhaldini, kommunurnar og vinnan, ið hava økt um lántøkuna.

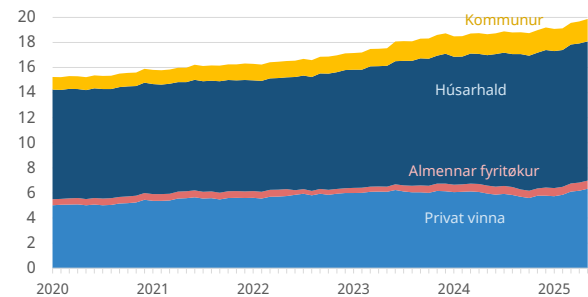
Útlánini eru økt til húsarhaldini frá føroysku bankunum, meðan tey hava staðið í stað frá donsku realkredittstovnunum hetta seinasta árið; útlánini frá føroyskum bankum til húsarhaldini eru økt við 700 mió. kr., meðan útlán frá donskum realkredittstovnum til føroyingar vóru áleið eins stór í mai 2025, sum í mai 2024. Í mai 2025 vóru útlánini 3,5 mia. kr. frá realkredittstovnunum og 11,1 mia. kr. frá føroysku bankunum til húsarhaldini.

Árligi útlánsvøksturin frá donskum realkredittstovnum togar eitt vet niður í samlaða útlánsvøksturin hjá føroysku og donsku peninga- og realkreditt-stovnum, sum var 4,6% í mai 2025.

Mynd 35. Útlán býtt á geirar

Útlán í føroysku bankunum býtt á geirar

Mia. kr.

Kelda: Føroyskir bankar, føroyskir kundar. Landsbanki Føroya.

Kommunurnar hava økt um skuldina við 114 mió. kr. í tíðarskeiðinum mai 2024 til mai 2025, og tær skylda tilsamans nærur 1,8 mia. kr. Burturav hesi upphædd skylda eitt nú Tórshavnar kommuna góðar 600 mió. kr. og Klaksvíkar kommuna nærur 500 mió. kr., meðan Runavíkar kommuna skyldar góðar 200 mió. kr. (ársendi 2024).

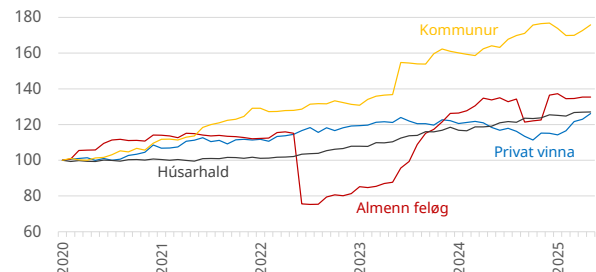
Meginparturin av útlánunum hjá føroysku bankunum fara til húsarhald og privatu vinnuna (mynd 35), men lántøkan hjá kommunum og almennu fyrirkunum er økt lutfalsliga nógv seinastu árin (mynd 36).

Útlán til kommunur og almennar fyrirkur eru ikki heft við eins stórum váða fyri bankarnar, sum útlán til privatu vinnuna, tí sera lítil vandi er fyri, at ein kommuna ella almenn fyrirka fer í gjaldsteðg, tí um so er, tekur landið sannlíkt yvir.

Mynd 36. Gongd í útlánum býtt á geirar

Gongd í útlánum býtt á geirar

Indeks 2020-01 = 100

Kelda: Føroyskir bankar, føroyskir kundar. Landsbanki Føroya.

Innlánsyvirskot í føroysku bankunum

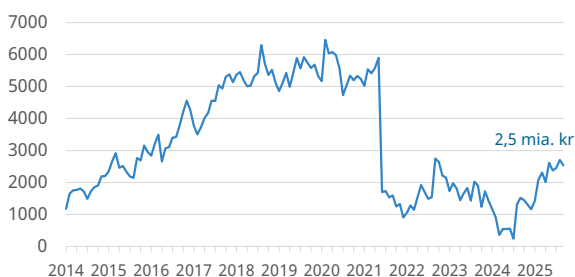
Innlánsyvirskotið í føroysku peningastovnunum var 2,5 mia. kr. í mai 2025. Innlánsyvirskotið er innlán (uppsparing) hjá føroyskum peningastovnunum íroknað útlendskar deildir, frátrekt útlán hjá somu.

Samlaðu innlánini í føroysku bankunum íroknað útlendskar deildir vóru í mai 2025 24,7 mia. kr., meðan samlaðu útlánini vóru áleið 22,2 mia. kr. til føroyskar og útlendskar kundar.

Mynd 37. Innlánsyvirskotið er økt

Innlánsyvirskot

Mið. kr. føroyskir bankar íroknað útlendskar deildir

Kelda: Landsbanki Føroya. Frároknað inn- og útlán til aðrar fíggjarstovnar.

Árligu vøksturin í innlánnum frá føroyskum kundum í føroysku bankunum var 9,9% í mai 2025, mátað sum eitt 3 mánaðar miðaltal. Tað er millum annað innlánsvøksturin hjá vinnuni (11,2%) og húsarhaldunum (6,9%), sum togar samlaða innlánsvøksturin upp.

Innlánsyvirskotið fall í 2021 orsakað av söluni av donsku deildini hjá BankNordik.

Útlán í mun til búskapin

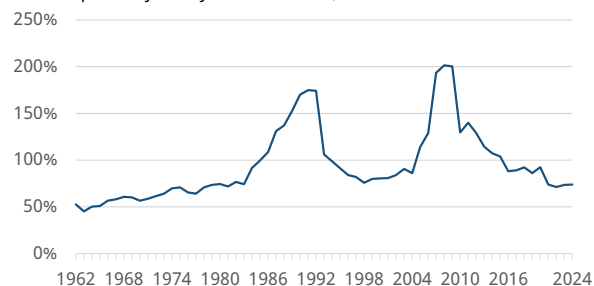
Undan kreppuni í 90'unum og fíggjarkreppuni í 2008 øktust útlánini munandi skjótari enn búskapurin. Lutfallið millum útlán og BTÚ er tí eitt lyklatal, sum Landsbankin heldur eyga við. Í 2024 vóru útlánini 74% av BTÚ, sí mynd 38.

Útlánini eru stórt sæð síðani fíggjarkreppuna ikki økt skjótari, enn búskapurin. Hetta kann partvíst skyldast, at fyrirkomurarnar eru so mikið væl fyri í dag, at eftirspurningurin eftir fígging ikki er stórur, og partvíst tí bankarnir leggja kapital til síðis fyri at uppfylla kapitalkrøvini, ið eru herd síðani fíggjarkreppuna í 2008.

Mynd 38. Útlán í mun til BTÚ

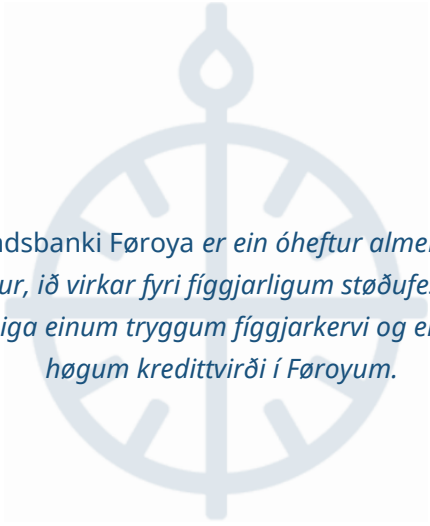
Útlán í mun til BTÚ

Roknskapartøl hjá føroysku bankunum, %.

Viðm.: Millumbanka inn- og útlán eru ikki íroknaði.

Kelda: Hagstova Føroya og ársroknskapir hjá føroysku bankunum.

Landsbanki Føroya er ein óheftur almennur stovnur, ið virkar fyri fíggjarligum støðufesti, tað vil siga einum tryggum fíggjarkervi og einum høgum kredittvirði í Føroyum.

Notir

ⁱ Í uppgerðini av ogn og skuld verður hagfrøðiliga hugtakið húskir, og ikki húsarhald nýtt. Húskir eru persónar, sum pr. 31. desember í árinum hava sama skrásettan bústað í landsfólkaskránni. Fólk á stovni ella á felagsbýli eru ikki tald við í samlaða talinum av húskjum. Minst ein persónur í húskinum skal hava havt skattskyldu alt árið. Vaksni persónar eru 18 ár ella eldri. Hugtakið húsarhald verður hinvegin nýtt í tjóðarroknskapinum og er skilmarkað sum løntakarar, pensjónistar, sjálvstøðugt vinnurekandi og NPISH (non-profit felagsskapir so sum ítróttarfeløg, samkomur og líknandi). Tó finnast tøl fyri innlån í donskum peningastovnum bert fyri húsarhald (MFI-hagtøl) og tá verða húsarhald uttan NPISH nýtt. Tøk inntøka hjá føroysku húskjunum fyri árið 2023 er ein fyribils uppgerð (kelda: Landsbanki Føroya). Lutfallið ogn, skuld og nettoogn í mun til tøku inntøkuna, kann tí broytast tá tøka inntøkan er endaliga uppgjørd. Uppgerðin av ogn og skuld er gjørd eftir leisti hjá Danmarks Statistik (Familiefordelt nettoformue).

ⁱⁱ Keldur: Landsbanki Føroya, TAKS, Hagstova Føroya, og Føroya Gjaldstova, ultimo 2023. Fíggjarligar ognir eru innlån og virðisbrøv í føroyskum og útlenskum peningastovnum (innlån og depotkonti), eftirlønarpensjónir í føroyskum eftirlønarpensjónir ella eftirlønarpensjónir, ið verður umsitin av føroyskum peningastovni, umframt tænaðumannapensjónir. AMEG er ikki talt við, tí tað ikki er ein persónlig uppsparing. Hagtøl um eftirlønarpensjónir hjá føroyingum í donskum pensjónsfeløgum eru frá Hagstovu Føroya (Gjaldsávinin) uppgjørt ultimo 2023.

Ognarviðurskipti viðvíkjandi óskrásettum virðisbrøvum finnast enn ikki fyri einstaklingar, og vera tiskil ikki tald við í uppgerðini av ogn og skuld hjá húskjum. Skrásett virðisbrøv sum føroyskir peningastovnar umsita, eru tald við. Landsbanki Føroya hevur upplýsingar frá TAKS um innlån og depotkonti hjá føroyingum, herundir skrásett virðisbrøv í peningastovnum í OECD londum. Skrásett virðisbrøv hjá føroyingum kunnu tó vera umsitin av útlenskum peningastovnum í summum OECD londum, sum ikki hava latið upplýsingar hesum viðvíkjandi. Føroyingar kunnu eisini eiga innlån og depotkonti í øðrum londum, ið ikki eru OECD lond, ið tiskil ikki eru tald við her. Virðisbrøv skrásett í eini útlenskari virðisbrævaskrásetingarstovu, eru ikki við. Samlaða ognin hjá føroyingum kann tiskil vera undirmett.

ⁱⁱⁱ Uppgerðin av ogn og skuld er gjørd eftir leisti hjá Danmarks Statistik (Familiefordelt nettoformue), og í hesi uppgerð eru tænaðumannapensjónirnar íroknaðar føroysku

eftirlønarpensjónunum. Harafturat verður hædd tikið fyri skattning av pensjónunum. Tað merkir, at føroysku eftirlønarpensjónirnar, sum ikki eru forskattaðar, innganga við 60%. Eftirlønarpensjónin hjá dønum inngongur somuleiðis í donsku uppgerðini við 60% tí hon verður skattað við 40% við útgjald. Íslenska pensjónsuppsparingin inngongur við 70%, tí hon verður skattað við 30% við útgjald. Tøl fyri privata eftirlønarpensjónir eru trupul at samanbera tvørturum lond, tí tey kunnu vera ymiskt uppgjørd. Danir telja til dømis tað, sum verður rópt ATP við í donsku uppgerðini, ið kann samanberast við føroyska AMEG. Uppsparingin í AMEG verður ikki tald við í samlaðu eftirlønarpensjónir hjá føroyskum húskjum, tí AMEG ikki er ein persónlig uppsparing. Í danska ATP fáa tey, sum hava gildið inn, sína egna uppsparing útgoldið. Í AMEG eigur eingin persónur eina ávísa upphædd, og tí verður eiginagnin hjá AMEG ikki tald við sum ein persónlig eftirlønarpensjónir hjá føroysku húskjunum.

^{iv} Keldur: Føroysku peningastovnarnir, Trygd, Betri Trygging, teygjan.fo, Akstova Føroya og egnar útrokningar, ultimo 2023. Samlaða virðið á sethúsum hjá føroyskum húskjum er roknað í einum myndli hjá føroysku peningastovnunum. Samlaða virðið á bilum hjá føroyskum húskjum er mett út frá fakturavirðinum á øllum akførum hjá privatpersónum. Mett verður, at fakturavirðið svarar til 40% av söluvirðinum. Virðið á bilunum er avskrivað við 20% árliga eftir aldri á bilunum. Samlaða virðið á bátum hjá føroyskum húskjum er mett út frá hvussu nógv smábátar hjá privatfólki eru tryggjaðir fyri hjá føroysku tryggingarfeløgum. Umleið 60% av samlaða talinum av skrásettum smábátum eru tryggjaðir, virðið á restini av smábátunum er mett. Tøl fyri virðir á sethúsum, bilum og bátum eru heft við óvissu.

^v Kelda: Landsbanki Føroya, TAKS og føroyskar bilasølu. Ultimo 2023. Skuld er bruttoskuld í føroyskum og donskum peninga- og realkreditstovnum, umframt øðrum føroyskum almennum fíggjarstovnum, har føroyingar, búsitandi í Føroyum, kunnu hava skuld, eitt nú Búnaðargrunnurin, Húsálansgrunnurin og føroysk lestrarlån. Skuld í øðrum útlenskum fíggjarstovnum, enn donskum, eru ikki tald við. Lán í øðrum útlenskum fíggjarstovnum, enn donskum peninga- ella realkreditstovnum (td. útlensk lestrarlån) eru ikki tald við. Útlensk billán stovnaði umvegis eina føroyska bilasølu eru tald við.

^{vi} Dansk tøl eru frá Familiefordelt nettoformue og Disponibel indkomst, Danmarks Statistik (2023) og íslensk tøl eru frá Liabilities, assets and net worth of individuals by family type, age and residence, Hagstofa Íslands (2023).